

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. VI. Dissertationis III. Articuli I. Resolvuntur sex quæsitæ de quibusdam rebus, an sint imprascriptibiles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

ante Professionem, vorum enim solenne paupertatis non inducit ullam ex natura rei incapacitatem, sed jus positivum Pontificium, ubi definit Gregor. 13. in bulla *Ascendente*, uti demonstravi num. 32.

Objicies quartò in casu, quo Religiosus legaret vineam Monasterio, hoc teneretur ad laudemium post naturalem ejus obitum, ergo etiam quando ejusdem Professione transit ad Monasterium. *Resp.* Esse discrimen, quod in casu legati transeat facto hominis ad Monasterium, non ex juris dispositione, neque Monasterium caperet vineam ut *haeres suus*, è contra ut per Professionem fiat Monasterij, jus disposuit, & hoc est *haeres suus*. An & quo sensu Monasterium sit loco filij, vide n. 447. *vers. Resp. fateor.*

453. Restat ut enoderetur altera quæstio in §. proposita, an Monasterium titulo rei Emphyteuticæ debeat satisfacere pro restantijs Domino Directo, cui prædecessores non solverant laudemia.

Resp. Cum distinctione affirmando in Emphyteusi hæreditaria, secùs in non hæreditaria ex pacto, & providentia (vid. de n. 153.) ita Raiffenstuell de locat. n. 256. & seq. Haunold. tract. 9. n. 574. quia Creditores solvendi sunt ex bonis hæreditarijs, non ex bonis alio titulo, quam hæreditatis competentibus, nempe si Emphyteusis vi primæ investituræ devolvitur ad successores, tunc enim Emphyteuta nihil potest de Emphyteusi disponere, non enim est pars hæreditatis. Eandem Sententiam prius tradidit Jul. Clar. §. *Emphyteusis* q. 43.

Hinc colligo quod in casu, quo Religiosus Societatis positus in votis simplicibus legaret Emphyteuticum bonum hæreditarium Societati E. g. Collegio, hoc obligaretur ad laudemium, nam est propriè, verèque mutatio non necessaria, sed libera, cum non teneretur quidquam relinquere Societati, neque faciat unam personam cum Societate.

§. VI. Dissertationis III. Articuli I.

Resolvuntur sex quæstia de quibusdam rebus, an sint impræscripibiles.

454. **A**n Justinianum Imperatorem solæ res corporeæ poterant præscribi, secùs res incorporales, quod hæc per se naturaliter possideri non possent, nec traditionem recipere, Zöel. ff. de usucapion n. 13. at cum post constitutionis

Justinianæ etiam incorporalia possint quasi possideri, fit etiam hæc præscribi posse L. 2. & penult. Cod. de servitut. & L. fin. cod. de præscript longi temporis. Omnes igitur res defacto, sive corporeæ, sive incorporeæ sunt præscripibiles exceptis, quas jus vetat præscribi

bi. Quales autem prohibeantur praescribi, recensui quasdam à n. 178. atque inter eas numeravi immunitatem à tributis ordinariis contra Principem. Verum punctum hoc fusiores poscit tractationem, ac distinctionem inter jura, & res competentes Principi Supremo.

Ex rebus igitur spectantibus ad Principem aliae sunt intrinsecae dignitati Principis, aliae non intrinsecae, at tamen illi reservatae Zöel, *de usucapionib.* n. 22. Intrinsecae sunt, quae sunt propriae Principis ut Principis, proinde manantes velut proprietates ex essentia status, & sunt ab inferioribus debitaere supremæ ejus Jurisdictioni in recognitionem subjectionis, ut obedientia, appellatio à tribunalibus inferioribus ad ejus tribunal, tributa, seu census, &c. ejusmodi res sunt inseparabiles à dignitate sine corruptione, seu imminutione dignitatis.

Non intrinsecae, Principi tamen reservatae, ut indictio collectarum, jus armorum, militum lectio, jus foederum, monetæ cudendæ, officiorum distributio, legitimatio illegitimatorum, aliaque Regalia, quæ recenset *cap. super S. Præterea de V. S. & lib. 2. Feudor.* tit. 56. qui est de Regalijs,

Aliae sunt nec intrinsecae, nec reservatae, quia de jure communi possunt possideri etiam à privatis, sunt tamen competentes Coronæ, Zöel, n. 23. ut Castra, Urbes, Prædia, Arces, Sylvæ, Vivaria, &c. seu spectant ad Patrimonium Principis, hujusque sustentationem & recognitionem August. Michel *tom. 2. Theolog. Canonico-Moral. tract. 1. §. 4. p. 4. n. 11.* Aliae debentur Principi alio titulo quam recognitionis supremi Domini, ut ad bellum sustinendum,

extruenda praesidia, pro sumptibus Aulae.

455. Quæres igitur primò an bona Principis intrinseca possint praescribi? Resp. Negativè cum Laym. *lib. 3. tract. 1. c. 8. n. 6.* Molin. *de jure tract. 2. Disput. 74. Conclus. 3.* Zöel. *num. 22.* August. Michel *n. 6.* Abb. *in C. cum nobis & c. ad audient. de praescript.* quia horum praescriptio corrumpet dignitatem Principis. Unde nec Principem posse concedere censet Bald. apud Molin. eo quod hoc sit eviscerare, & destruere imperium. Addit Molin. loco cit. circa finem, cum praescriptio non sit de jure naturali, nec gentium, sed civili, consequens est praescribi non posse exemptionem à tributis, & censibus in Signum subjectionis Principi debitis, & ab alijs potestati ejus innatis seu intrinsecis, nisi vigore legum ejusdem Principis (aliae enim leges vim nullam habere possunt respectu subditorum Principis) sed praesumi non potest, quod mens sit Principis, ut quis ex subditis manens subditus praescribat omnimodam exemptionem à potestate Principis supremi vide Molin. *Disput. 75. vers. illud etiam, &c.*

Dixi manens subditus, quia potest subditus temporis diuturnitate immunitatem praescribere, quâ desinat esse subditus cit. Laym. Covar. *Reg. Professor. p. 2. §. 2. n. 10.* August. Michel *n. 6.* potest, inquit, à subdito tandem praescribi exemptio ab omni superiore Principe saeculari, Imperatore &c. prout quam plurimi status olim Romano Imperio subiecti praescripserunt.

Potest idem subditus partem aliquam jurisdictionis praescribere, alioquin

quin de jure communi spectantem ad superiorem E, g. ut Capitulum in prima instantia suos Canonicos, & Officialas judicet, sed non nisi spatio 40 annorum cum titulo colorato, hoc secluso requiritur tempus immemorabile propter præsumptionem juris stantem pro Principe, Episcopo, &c. Laym. cit.

Ex dictis ad hanc quæstionem deducitur evidenter, quod adversus Pontificem nullus possit præscribere exemptionem à jurisdictione spirituali, quâ pollet erga universos fideles etiam supremos Principes Molin. *Conclus. 1.* quia nulla etsi immemorialis consuetudo, aut præscriptio currit contra Pontificem in ijs, quæ illi concessa sunt à Christo jure Divino, sed jurisdictio spiritualis in cunctos fideles est jure divino concessa Pontifici, ergo nulla currit præscriptio exemptionis à jurisdictione spirituali Pontificis

456. Quæres secundò an bona non intrinseca dignitati, reservata tamen illi præscribi possint? *Resp.* affirmative cum titulo annis 40. sine titulo non nisi tempore immemoriali, ita Zoës. cit. *ex cap. 1. de præscript. in 6.*

Rationem reddit cit. Michel *n. 8.* quod licet reservata sint, non tamen ita, quin salvâ Principis dignitate queant concedi privilegia, huic autem æquivalet præscriptio quadragenaria cum titulo, at sine hoc merito exigitur immemorialis, quia stat præsumptio juris in his pro Principe jusque eorum possessioni in privatis resistit *arg. C. 1. de præscript. in 6.*

457. Quæres terciò an Coronæ, bona, seu Patrimonialia Principis ut Principis, quibus Princeps sustentatur, ejusque relaxationi inserviunt, præscri-

bi valeant? *Resp.* Cum communi Legistatutum Molin. *Conclus. 4.* cit. Michel. *n. 11.* Zoës. *n. 23.* præscribi posse, at non nisi centenariâ præscriptione *ex L. inter Divinum 20. cod. de sacrosanct. Eccles.* ubi non currit præscriptio nisi centenaria contra Ecclesias, Hospitalia, pias causas, & civitates in rebus, quæ eis hæreditate obveniunt, donantur, legantur venduntur.

Hæc Lex licet sit correctæ per *Auth.* quas actiones immediatè dictæ legi subiectam quoad Ecclesias, & pias causas, non tamen civitates, quia harum non meminit, at bene Ecclesiarum, contra quas Romanâ inferiores vult valere quadragenariam, ergo quod civitates manet cum titulo (hunc requirit Molin. *D. 75. vers. quoniã*) centenaria concessa à lege cit. 20. ergo multo magis adversus Regnum, aut Provinciam, horumque Principes nequit præscribi quod præfata bona Coronæ Patrimonialia, quam Doctrinam cit. Michel admittit in quatuor solum titulis, quos recenset allegata lex 20. nempe hæreditatis, legati, donationis, & emptionis, quia in his duntaxat quatuor casibus Justinianus dedit privilegium præscriptionis centenariæ. Ex hoc.

Inferitur quod bona civitatum, Principum & Coronarum aliis titulis distinctis à quatuor proximè memoratis acquisita præscribantur annis 40. per *apertum textum L. 4. cod. de quadragen. præscript. cit. Michel n. 11. in fin.*

458. Quæres quartò an bona debita Principi non titulo recognitionis supremi Dominij, sed belli sustinendi extruendi præsidia, aut pro aula sumptibus, valeant præscribi. Affirmativa est communis apud cit. Michel *n. 7.* ejus tamen

tamen Authores discordant, an ad hanc praescriptionem necesse sit, ut praescribens fuerit interpellatus pro praestatione, & recusarit; Affirmat Alex. in *L. cum scimus Cod. de agric. Bart. ibid.* negat communis opinio cum Baulo de Castro *lib. 1. Consil. 303.* contenta, quod 40. annis Cives non solverint, etsi nulla intervenerit interpellatio specialis.

His contradicit Molin. *Disp. 75. vers. cum tributa, &c.* ubi loquens de tributis, quae in Reipublicae subsidium, & ad onera illius portanda à subditis solvuntur, vult ea continè adjudicari Principi, nisi praetendens praescriptionem sufficienter probet sibi donata, aliove titulo ad se pertinere, aliàs praesumptio stat pro Principe non minus quam dum agitur de jurisdictione Civili, & Criminali: si tamen stetur in solo jure communi, non praescribuntur cum fide bona, nisi praescriptione immemoriali sine titulo, uti dicitur de praescriptione jurisdictionis civilis, & criminalis *n. 462.*

Ego distinguerem inter tributa indicta ob belli necessitates, ob praesidia munienda, & pro Aulae sumptibus. De primis negarem praescribi, quia talia à subditis exigi non possunt cessante necessitate belli, ac reparatione praesidorum. Affirmarem de exactis pro Aulae sustentatione, quia haec habet latitudinem sustentationis splendidae Summae, infimae, & mediae, cum Princeps posset esse contentus sustentatione media, potest adversus portionem correspondentem summo splendori praescribi cum bona fide spatio 40. annorum,

459. Quares quintò an bona Principis ab eo ut à privato possessore possessa possint praescribi, ejusmodi est

proprium patrimonium aliunde, quam ex Corona Regni aut fisco ad ipsam spectans? *Resp.* Affirmativè, quia talia bona quoad praescriptionem regulantur sicut cujusvis alterius personae privatae (de quibus vide *n. 182. & sequentes*) quia quoad haec, bona talia Principum se ita habent, sicut patrimonialia Clericorum, contra qualia currit Ordinaria juris praescriptio, Michel *n. 12.* cum Baldo, Jafone, Covar, Molin, *Disput. 74. Conclus. 5.*

460. Quares sextò an adversus Principem possit praescribi jurisdictio, merum, & mixtum Imperium? Resolutioni praemittenda est definitio jurisdictionis fori externi (de hoc enim procedit quaestio) meri & mixti Imperij, de quibus Legista in libro secundo Digestorum titulo primo, qui est de jurisdictione apud Zoel. *h. t.* sed satis confusè, uti videre potes apud eundem.

Ego in expositione jurisdictionis, meri Imperij & mixti Sequar Molin. *Tom. 4. de jur. tract. 5. Disp. 2. & 5.* in illa *n. 1.* definit jurisdictionem fori externi latè sumptam cum Bart. ex *Gloss. in L. 1. ff. de jurisdiction: omnium Judic. Quod sit potestas de publico introducta cum necessitate jurisdictionis, & aequitatis statuenda.* Sensus est, quod sit facultas alicujus Autoritatem, & eminentiam super alios habentis ad eorum regimen, & gubernationem.

In *Disp. vero 5. à n. 1.* jurisdictionem sic definitam dividit ex Bart. & Panor. immediatè in Imperium, & in jurisdictionem pressè sumptam.

Imperium est *jurisdictio, quae exercetur officio judicis nobili: jurisdictionem verò pressè talis ab eisdem definitur;*

L l l

tur;

tur: *Jurisdictio est, qua exercetur Officio judicis mercenario.* Officium istud mercenarium Judicis secundum eosdem est, quod deservit actioni merè civili, hæc enim propriè actio dicitur, eaque litigatur de interesse partium, ad quam illarum pertineat illud: dicitur mercenarium officium, quia ut mercenarius operi, ita Judex mercenarius, est quasi mancipatus, seu serviens actioni civili, cujus natura est, quod Judex non motu suo proprio moveatur ad exercitium sui muneris, sed ad instantiam partium, de quarum interesse litigatur: quapropter Judex vi mercenarij Officij nullum beneficium præstare potest E. g. Ecclesiæ, aut minori concedere beneficium restitutionis in integrum, &c.

Officium judicis nobile ab jisdem dicitur esse, quod non deservit actioni præfato modo, sed per se stat, & ex illo Judex procedit aliquid faciendum aut concedendum sibi vi muneris sui competens, sive procedat ex solo suo motu, ut inquirendo in aliquod crimen, ferendo legem, &c. sive ad alicujus petitionem E. g. concedendo beneficium restitutionis in integrum emancipando, puniendo ad instantiam partis offensæ, &c. punire enim delicta Reipublicæ noxia spectat ad munus nobile Judicis, etsi poenam urgeat pars læsa, hoc enim per accidens se habet respectu Officij nobilis cum punire possit, ac debent, etsi nemo restet.

Imperium subdividitur in merum, & in mixtum: merum allegat Doctores definiunt: *quod sit jurisdictio qua exercetur Officio judicis nobilis publicam utilitatem respiciente*: sic est actus meri Imperij condere leges, punire de-

linquentes, &c. utrumque enim dirigitur in bonum commune delicto læsum, etsi simul intendatur satisfactio læsæ partis.

Mixtum Imperium ab jisdem definitur, *quod sit jurisdictio, qua exercetur Officio Judicis nobili privatam utilitatem respiciente*, sic actus hujus sunt rest tuere in integrum emancipare, ætatis veniani concedere, & similia in utilitatem particularium immediatè cædencia, mediatè verò in commune bonum redundant, sicut quævis alia Judicis Officio etiam mercenario exercita: *Zoët. num. 13. de jurisdictione ex L. 3. & 4.* Eodem loco enumerat mixti Imperij sequentes actus dare possessionem bonorum, in eam mittere, dare Judicem, jubere caveri, exequi suas, & à se datorum Judicum sententias, mulctare, judicatum solvi, &c.

Ex his colligitur differentia inter jurisdictionem strictè sumptam ac imperium, inter merum, & mixtum Imperium; nam jurisdictio exercetur Officio mercenario, Imperium verò nobilitatis merum Imperium respicit immediatè bonum publicum, mixtum autem commodum privatorum: Dicitur autem mixtum, quod participet aliquid de Imperio, aliquid de jurisdictione strictè sumpta, de hac quatenus respicit commodum privatum, de Imperio, quatenus exercetur Officio nobili.

461. Varios gradus meri, ac mixti Imperij recenset Molin. *tract. 5. Disput. 6.* ad primum eumque maximum gradum meri Imperij revocat sequentia jura potestatem condendi leges pro tota republica, cudendi monetam suo nomine, indicendi bellum; cognoscen-

gnoscendi ultimo die omnibus causis per appellationem; instituendi Tabelliones, seu personas publicas habentes Officium scribendi instrumenta super contractibus, alijsvè rebus ad faciendum super iisdem fidem; alijsque Ministros publicos, indicendi tributa (Tom. 1. tract. 2. Disput. 75. vers. Caterum cum, &c. addit) concedendi minoribus veniam ætatis, potestatem illegitimos, legitimandi, restituendi infamiam suam famam, seu restituendi infamiam in statum pristinum; remittendi poenam delicti; quando pars læsa non accusat, aut quando Reipublicæ expedit illam condonare, concedendi ut procedatur in aliqua causa appellatione remota, permittendi, ut cognoscatur de causa, quæ jam transivit in rem judicatam, atque adeo revocandi sententiam, quæ in rem judicatam transivit.

Gradus primus, & maximus mixti Imperij est ex Barr. concedere minoribus ætatis veniam, & reliqua proximè enarrata ex Molin. Tom. 1. Disp. 75. &c.

Ratio enumeratorum, quod spectent ad Imperium merum, aut mixtum eruitur ex definitione utriusque, & cum plura recensita pro primo gradu meri Imperij sub uno respectu respiciant immediatè utilitatem publicam, sub alio privatam, hinc recensentur spectare ad gradum primum tam meri quam mixti Imperij; idè autem dicuntur spectare ad gradum maximum, quia Princeps ad illa non solet alijs potestatem concedere, inquit Molin. cit. Disp. 6. num. 2. & ideo, uti expressit proximè allegata Disp. 75. nulli concessa censentur sine expressione, etsi concessio esset generaliter clausulata, quâ dicatur concedi omne

merum, & mixtum Imperium alijus loci, pròinde hæc clausula extenderet se solum ad gradus inferiores, quos reperies apud Molin. cit. Disp. 6. Ratio autem est, quod sub generali concessione non comprehendantur, quæ speciali indigent concessione jurisdictionis pressè sumptæ actus nullus recenset, eo quod nullus sit soli Principi reservatus, cit. Molin. num. 2. Nunc procedamus ad quæstionis sextæ decisionem.

462. Resp. Primò adversus privatum, si quæ ex jurisdictionis meri, aut mixti Imperij gradibus spectant, præscribi possunt intra tempus à jure concessum sicut res aliæ, nempe cum titulo inter decennium inter præsentés, inter vicenium inter absentes, intra annos 30. sine titulo, Molin. cit. Disp. 75. vers. Dicitur est, &c. contra Principem an currat in recensitis præscriptis est difficilior.

Zoël. adff. de usucapionib. n. 24. post Jason Covar. &c. simpliciter affirmat non tamen sine tempore immemorabili. Assertum hoc est nimis generale, ideo distinctius est respondendum.

Resp. Igitur secundò posse præscribi adversus Principem primò gradus primo inferiores quoad jurisdictionem tam criminalem, quam civilem meri, & mixti Imperij est communis. Secundò quædam ex spectantibus ad primum gradum meri, & mixti Imperij ut jus creandi Tabelliones, indicendi vectigalia, legitimandi & his similia, quia etsi raro, & paucis, attamen solent concedi à Principe, ergo etiam possunt præscribi. Ut autem sit in his legitima præscriptio, si adest titulus requisitur centenaria secundum Molin. At sufficere quad-

quadragenariam constat ex *num. 457.* at sine titulo opus est immemoriali tempore, tunc enim præsumitur titulus intervenisse in principio, sive is fuerit ex parte Principis scientia, & patientia usûs juris, quod præscribitur (quam tamen scientiam non esse probandam à præscribente) censeat Molin. contra Covar. Bart. Panor. apud cit. August. Michel *num. 10.* consentientem Molinæ & contentum præsumptâ sine onere probandi. Tota responsio est Molin. cit. *Disput. 75. vers. Communis est & sequentibus duobus.*

At potestatem condendi leges pro tota republica, instantiam ultimam appellationum & his affinia, ut nomine proprio cudendi monetam, concedendi processum remorâ appellatione, revocandi sententiam, quæ transivit in rem judicatam non posse ab ullo præscribi, quia nunquam conceduntur, censeat cit. Molin. *vers. Aliqua etiam, &c. & tract. 5. Disput. 6. n. 6.*

Quæ autem de jure communi Præsidibus Provinciarum aliisque Judicibus Ordinarijs concessa sunt, potes legere apud Molin. *cit. n. 5.*

Obiter hic adnoto cum eodem *num. 6.* quod in casu, quo Princeps supremus Ecclesiæ Romanæ, aut alijs Particularibus Ecclesijs donat Dominium alicujus Territorij cum jurisdictione sæculari eas eximendo ab omni jurisdictione sua temporali, uti donavit Constantinus Imperator suum patrimonium Ecclesiæ Romanæ, uti fert communiter recepta opinio, similique modo est facta donatio Ecclesiæ Toletanæ, ac alijs pluribus apud Molin. eo, inquam, casu in causis criminalibus, ac civilibus ejusmodi Dominij, nec potest appellari ad Principem sæcularem ejus Provinciæ, sed ad Superiores potestates Ecclesiæ, nempe ad Ministros ab eis deputatos, ut à Ministris Episcopi ad Archiepiscopum, ab hujus Ministris ad Pontificem. Rationem dat, quod Republica Ecclesiæ sit distincta à rebuspublicis sæcularibus Christianis, hæcque sint subordinatæ Republicæ Ecclesiasticæ, ergo ab hac ad illas non datur appellatio, nisi Princeps donasset Dominium reservato sibi jure meri, & mixti Imperij primi gradûs qualiter solent regulariter reservare.

